

Pályamű

A Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesi álláshelyére az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által 387.E/2023.(IX. 18.) OBHE határozat szerinti kiírt elnökhelyettesi pályázathoz

Nyáregyháziné dr. Sánta Emese

Tartalom

I.	<u>Bevezetés</u>	3.o.
	Az elnökhelyettesi feladatvégzést megalapozó jogszabályi háttér	4.o.
	Az OBH elnöke által meghatározott stratégia célok	6.o.
II.	<u>Az alkotmányos kötelezettségüket teljesítő bíróságok, a magas színvonalú és időszerűen ítélkező független bírók</u>	
	<u>II/1. Ügyforgalmi adatok</u>	7.o.
	<u>II/1.1. Büntető ügyszak</u>	
	II/1.1.a. járásbíróságok	7.o.
	II/1.1.b. törvényszék elsőfokú szakág	8.o.
	II/1.1.c. Törvényszék másodfokú szakág	8.o.
	II/1.1.d. Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoport	9.o.
	<u>II/1.2. Gazdasági ügyszak egyes csoportjainak részletes ügyforgalmi adatai</u>	
	II/1.2. a. Csőd- és Felszámolási Csoport	9.o.
	II/1.2. b. Cégbírósi Csoport	10.o.
	II/1.2. c. Civil Nemperes Csoport	10.o.
	II/1.2. d. Gazdasági Peres Csoport	11.o.
	<u>II/1.3. Közigazgatási ügyszak</u>	11.o.
	<u>II/1.4. Munkaügyi ügyszak</u>	12.o.
	<u>II/1.5. Polgári ügyszak</u>	12.o.
	<u>II/2. Összes ügyszakot érintő általános megállapítások</u>	13.o.
	<u>II/2.1. Járásbíróságokon az időszerűségi mutatók javulása, eredmények</u>	
	<u>II/2.2. Törvényszék első fokon, peres ügyek időszerűségi mutatói</u>	15.o.
	II/2.2. a. Büntető ügyszak	15.o.
	II/2.2.b. Gazdasági ügyszak	16.o.
	II/2.2.c. Közigazgatási ügyszak	17.o.
	II/2.2.d. Munkaügyi ügyszak	17.o.
	II/2.2.e. Polgári ügyszak	17.o.
	<u>II/2.3. Másodfokú szakág</u>	18.o.
	<u>II/3. Megalapozott ítélkezés</u>	19.o.
	<u>II/3.1. az ítélkezés megalapozottsága a járásbíróságokon</u>	19.o.
	<u>II/3.2. Az ítélet megalapozottsága törvényszéki szinten</u>	20.o.
	<u>II/4. Teendők, feladatok</u>	20.o.
	<u>II/4.1. Alapvető gondolataim, elvek</u>	21.o.
	<u>II/4.2. A szakmaiság – stabilitás, mint kulcskérdés</u>	22.o.
III.	<u>Az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása</u>	23.o.
IV.	<u>A tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása</u>	26.o.
V.	<u>A bírósági szervezet integritása, az ítélkezési munka átláthatósága, kiszámíthatósága, ellenőrzöttsége</u>	28.o.
VI.	<u>A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése</u>	29.o.
VII.	<u>Képzési feladatok támogatás</u>	30.o.
VIII.	<u>Záró gondolatok</u>	31.o.

I. Bevezetés, vonatkozó jogszabályok

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 387.E/2023. (IX. 18.) OBHE határozatával elnökhelyettesi pályázatot írt ki a Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyettesi állására.

A pályaművem elkészítésekor először is azt jelöltem ki iránymutatóul, hogy mi a feladata a bíróság, nevezetesen a törvényszék elnökének, s ebből kiindulva milyen feladatok várnak a törvényszék elnökhelyettesére.

Ezért a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) és bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás (Igazgatási Szabályzat) rendelkezéseit, ide vonatkozó OBH ajánlást, ehhez kapcsolódóan pedig a Budapest Környéki Törvényszék Elnöke által rendelkezésemre bocsátott statisztikai adatokat vettem alapul a pályaművem megírásához.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) VIII. Fejezet 34. pontja határozza meg a bíróság elnökének feladat- és jogkörét.

E fejezet 119. §-a szerint a bíróság elnöke

- a) a költségvetési keretek között gondoskodik a bíróság működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről,
- b) gyakorolja a törvény által hatáskörébe utalt munkáltatói jogokat,
- c) irányítja a bíróság pénzügyi, gazdasági tevékenységét,
- d) ellenőrzi az eljárási határidők megtartását,
- e) gondoskodik az ügyviteli és igazgatási szabályok megtartásáról,
- f) az OBH elnöke által meghatározott alapelveknek megfelelően szervezeti és működési szabályzatot készít, meghatározza a vezetése alatt álló bíróság munkarendjét és munkatervét, jóváhagyja a kollégiumok munkatervét, továbbá ellenőrzi a betartásukat,
- g) irányítja és ellenőrzi a nála alacsonyabb beosztású bírósági vezető igazgatási tevékenységét,
- h) biztosítja a bírói testületek működési feltételeit, összehívja az összbírói értekezletet,
- i) biztosítja az érdekképviseltek jogainak gyakorlását,
- j) szervezi és ellátja a hatáskörébe utalt oktatási és továbbképzési feladatokat,
- k) évente egyszer tájékoztatja az OBH elnökét, valamint az összbírói értekezletet és a bíróság más dolgozóit
- ka) a bíróság működéséről, ügyforgalmi és gazdálkodási helyzetéről,
- kb) a bíróság hatékony és időszerű működtetése érdekében a következő naptári évre kitűzött célokról és azok megvalósítását szolgáló igazgatási intézkedésekről,
- kc) a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról,
- kd) a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,
- l) felelős a bíróságok működésével kapcsolatban törvényben előírt személyes adatokat tartalmazó, valamint jogszabályokban vagy – az adatvédelmi szabályok figyelembe vételével – az OBH elnöke által elrendelt nyilvántartások vezetéséért, adatok szolgáltatásáért,
- m) felelős az OBH elnöke határozatainak határidőben történő végrehajtásáért,
- n) gondoskodik a bíróság ügyfélfogadási idejének és rendjének a központi honlapon és – amennyiben a bíróság saját honlappal rendelkezik – a bíróság honlapján történő közzétételéről, és
- o) ellátja azokat az egyéb feladatokat, amelyeket jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata a hatáskörébe utal.

Ezen túlmenően a 120. § értelmében a törvényszék elnöke irányítja és ellenőrzi a területén működő járásbírók elnökeinek igazgatási tevékenységét.

A fentiekhez kapcsolódóan a Bszi. 123. § (1) bekezdése szabályozza a bíróság elnökhelyettesére vonatkozóan azt, hogy az elnökhelyettes a bíróság elnökét akadályoztatása esetén – ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve – teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

2023. június 1. napjától ugyanakkor jelentős változás következett be a Bszi-ben az elnökhelyettesi munkakör betöltésének hiánya esetén.

Az egyes igazságügyi tárgyú törvényeknek a magyar helyreállítási és ellenállóképességi tervhez kapcsolódó módosításáról szóló, 2023. június 1. napjától hatályos 2023. évi X. törvény 38. § (1) bekezdésével a Bszi. 123. § (1) fenti bekezdése a következő, jelen pályázatomhoz kapcsolódóan releváns (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) Az elnökhelyettes akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - az elnököt a leghosszabb bírói szolgálati jogviszonnyal rendelkező kollégiumvezető helyettesíti. A kollégiumvezetők akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - az elnököt a leghosszabb ideje tanácselnöki tisztséget viselő tanácselnök helyettesíti.

Mindezeket azért tartottam fontosnak kiemelni és részletezni, mert ezzel válik érthetővé és indokolttá az elnökhelyettesi pályázatom benyújtására okot adó körülmény is.

A bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás (Igazgatási Szabályzat) 23. §-a értelmében a bíróság elnöke, mint az igazgatási intézkedésre jogosult a hatályos jogszabályi rendelkezések alapján az OBH elnökének az igazgatási irányítása körébe tartozó eszközök keretei között és a stratégiai célkitűzéseit figyelembe véve felel az általa vezetett bíróság vagy szervezeti egység hatékony és időszerű működéséért, a magas szakmai színvonalon végzett igazságügyi szolgáltatási tevékenységet biztosító tárgyi és személyi feltételek gazdaságos, átlátható és arányos megteremtéséért.

Ehelyütt került szabályozásra az is, hogy a bíróság elnöke felelős a bíróság működésével kapcsolatban a jogszabályban előírt személyes adatokat tartalmazó, – az adatvédelmi szabályok figyelembevételével – az OBH elnöke által elrendelt nyilvántartások vezetéséért és az adatok szolgáltatásáért.

Ezen felül igazgatási jogkörében jogosult és köteles minden olyan intézkedést megtenni, amely a hatékony és időszerű ítélkezési munkát és az eljárások ésszerű határidőn belüli befejezését elősegíti, továbbá biztosítja az arányos munkateher-elosztást; valamint köteles az igazgatás és ahhoz kapcsolódó döntéshozatal nyilvánosságát – a döntés-előkészítő anyagok kivételével – a szükséges mértékben biztosítani.

A bíróság elnökének jogairól és kötelezettségeiről általános rendelkezéseket fogalmaz meg a fentiekben hivatkozott Igazgatási Szabályzat 24. §-a.

Ugyanakkor részletes, külön szabályozott feladatkört fogalmaz meg a fenti Szabályzat a 25. §-ban, miszerint a törvényszék elnökének feladatai különösen:

- a) az OBH elnöke által meghatározott alapelveknek megfelelően szervezeti és működési szabályzatot készít, meghatározza a vezetése alatt álló bíróság ügyelosztási rendjét, a törvényszék elnöke meghatározza továbbá a járásbíróság ügyelosztási rendjét,
- b) meghatározza a vezetése alatt álló bíróság munkarendjét és munkatervét, jóváhagyja a kollégiumok munkatervét,
- c) irányítja és ellenőrzi az elnökhelyettes, a kollégiumvezető és kollégiumvezető-helyettes igazgatási tevékenységét,
- d) biztosítja a bírói testületek működésének feltételeit, és segíti azok munkáját,
- e) igazgatási és vezetői értekezletet tart,
- f) folyamatos ellenőrzéssel segíti az eljárási határidők és az ügyviteli szabályok megtartását, az ügyek ésszerű határidőn belüli befejezését,
- g) évente elkészíti a bíróvizsgálati és igazságügyi alkalmazottak értékelési tervét, és azt végrehajtja,
- h) elkészíti a bíróság szervezeti egységeinek vizsgálati tervét és egyéb vizsgálati terveket,
- i) vizsgálja és értékeli az érintett bíróság és a kollégiumok munkatervének, továbbá a törvényszék elnöke a járásbíróságok munkatervének az éves megvalósulását,
- j) biztosítja a munkateher mérését és az arányos munkateher-elosztást,
- k) szervezi és ellátja a hatáskörébe utalt oktatással és továbbképzéssel kapcsolatos feladatokat,
- l) évente egyszer, az 53. § (1) bekezdésben szereplő beszámolójában tájékoztatja az OBH elnökét, – a Bszi. 119. § k) pontja alapján – az összbírói értekezletet – melyet a Bszi. 144. §-ában meghatározott feladatok ellátása érdekében is szükség szerint, de évente legalább egyszer összehív – és az igazságügyi alkalmazottakat a pályázatához csatolt pályaművében szereplő, adott időszakra vonatkozó tervek megvalósulásáról, a kitűzött célok, intézkedések végrehajtásáról, az azokhoz kapcsolódó igazgatási intézkedésekről, az ügyforgalmi és a gazdálkodási helyzetről, a bíróság működéséről,
- m) gondoskodik a bírósági épület rendjének fenntartásáról,
- n) a vezetése alatt álló bíróság ítélkezését az időszerűség és a magas szakmai színvonal biztosítása érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri,
- o) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal,
- p) előterjeszti az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, -módosítás körében.

Kiemeli az Igazgatási Szabályzat, hogy a törvényszék elnökének feladata továbbá, hogy irányítsa és ellenőrizze a területén működő járásbíróságok elnökeinek igazgatási tevékenységét, valamint évente legalább egyszer a törvényszékhez megválasztott valamennyi ülnök részére értekezletet tartson a Bjt. 218. § (3) bekezdése szerint.

Külön nevesíti, hogy a törvényszék elnökét akadályoztatása esetén – ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve – az elnökhelyettes teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint a hatáskörébe utalt, az állandó jelleggel átruházott igazgatási feladatokat, valamint az OBH elnöke által rábízott és elrendelt egyéb igazgatási feladatokat.

Az ítélőtábla és a törvényszék elnökének felügyeleti jogköreinek meghatározásakor hangsúlyozza az Igazgatási Szabályzat 26. §-a, hogy a törvényszék elnöke a törvényszéken és a törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságokon a Bszi. 119. § g) pontja szerinti irányítási és ellenőrzési feladata keretében e szabályzatban írtak alkalmazásával figyelemmel kíséri, hogy a nála alacsonyabb beosztású bírósági vezetők:

a) miként teljesítik az igazgatási tevékenységükre vonatkozó jogszabályokban, az OBH elnökének szabályzataiban és határozataiban, az ítélőtábla, a törvényszék elnökének szabályozóiban, a bíróság munkatervében, a bíróság szervezeti és működési szabályzatában meghatározott feladataikat és a hatáskörükbe tartozó ellenőrzési tevékenységüket,

b) számon kérik-e az általuk hozott intézkedések végrehajtását,

c) hasznosítják-e a korábbi vizsgálatok, értékelések tapasztalatait.

A fentieket azért tartottam részletesen feltüntetni, mert ebből látható, hogy a mindenkori elnökhelyettes feladata az elnök akadályoztatása esetén a teljes jogkörű helyettesítés.

Ezen túlmenően az elnökhelyettes feladata a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint a hatáskörébe utalt, az állandó jelleggel átruházott igazgatási feladatok, valamint az OBH elnöke által rábízott és elrendelt egyéb igazgatási feladatok teljeskörű ellátása.

Következésképpen a mindenkori törvényszéki elnökhelyettes kötelessége a törvényszék elnökének vállalt célkitűzéseit támogatni, az előírányzott feladatok és projektek megvalósításában segíteni és a törvény által ráruházott jogkörében a lehető legfelkészültebben eljárni.

A Bszi. 76. § (1) bekezdése rögzíti az az OBH elnökének általános központi igazgatási feladatkörében azt, hogy kialakítja és évente aktualizálja a bírósági igazgatás hosszú távú feladatait és a megvalósításuk feltételeit tartalmazó programot.

Az OBH Elnöke által meghatározott stratégiai célok a következők:

- a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítélkezzenek,
- az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása,
- a tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása,
- a bírósági szervezet integritása, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- a képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrenddel.

Pályaművem gondolatmenetét e stratégiai célok sorrendjét követve, ezekkel kapcsolatos elképzeléseim mezsgyéjén fűztem fel.

II. Az alkotmányos kötelezettségüket teljesítő bíróságok – a magas színvonalú és időszerűen ítélkező független bírók

Magyarország Alaptörvényének 26. cikke (1) bekezdése szerint a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélkezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírákat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A bírák nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.

Ez minden bíró számára egyértelmű megfogalmazás.

A bírák függetlensége sarkalatos kérdés, aminek alaptörvénybeli deklarálása garanciális jellegű. A független magyar bíróságok akkor teljesítik alkotmányos kötelezettségeiket teljeskörűen, ha magas szinten és időszerűen ítélik meg.

Az időszerűség lényegében statisztikai adatokkal igazolható.

Hiszen minél kevesebb a két- illetve öt éven túli ügyek száma, minél előbb kerül elbírálásra az állampolgárok ügye, minél kevesebb idő telik el az ügy megindulása és jogerős befejezése között, vagy a jogerő utáni ügyek minél előbb lezárulnak, annál hatékonyabban dolgoznak a bíróságok.

A fentiek miatt indokolt és szükséges a Budapest Környéki Törvényszék és az illetékességi területéhez tartozó járásbíróságok elmúlt évekbeli tevékenységét elemezni, mert az igazgatási feladatok stratégiai irányát, azok mikénti meghatározását a statisztikai mutatók alakulása is lényegesen befolyásolja.

Ezekhez hozzávettem a 2023. első féléves (január 1-június 30.) adatokat is.

II/1. Ügyforgalmi adatok

II/1.1. Büntető ügyszak

II/1.1.a. Járásbíróságok büntető ügyszak:

A Budapest Környéki Törvényszék illetékességi területéhez tartozó járásbíróságok büntető peres ügyérkezése 2022. évben kis mértékben emelkedett, míg a befejezett ügyek száma az előző évhez képest minimálisan csökkent.

Ennek ellenére is az egy bíróra számított befejezések havi átlaga meghaladta a 2021. évi adatokat, mindemellett az egy bíróra számított folyamatban maradt ügyek átlaga kis mértékben emelkedett.

2023. I. félévre elmondható, hogy az érkezett büntető peres ügyek száma kis mértékben csökkent (szinte elenyészően), ugyanakkor a befejezések száma növekedést mutat, így a folyamatban levő ügyek száma és aránya kedvezően csökkent.

A nemperes büntetőügyek érkezése és a befejezések száma – az előző évek tendenciáját követve – tavaly növekedést mutatott a járásbíróságokon.

2023. első félévben ez a tendencia megállni látszik, a büntető nemperes ügyek érkezésében torpanás mutatkozik, a befejezések száma lényegesen meghaladta az érkezés számát, aminek következtében így a folyamatban lévő ügyek száma csökkent.

Szabálysértési ügyszakban, a peres ügycsoportban az érkezések és a befejezések száma is emelkedett, míg a nemperes ügycsoportban csökkent az érkezések száma, a befejezések száma azonban itt is emelkedést mutatott 2022-ben az előző évekhez képest.

Következésképpen arányaiban csökkent a folyamatban lévő ügyek száma.

2023. első félévben ez a tendencia lelassult, kismértékben csökkent az érkezések és befejezések száma, következésképpen a folyamatban lévő ügyek számának alakulásában változás nem történt.

II/1.1.b. Törvényszék elsőfokú szakág:

Az ügyforgalmi adatokból összefoglalóan megállapítható, hogy a 2022. évben a törvényszéki első fokon mind az ügyérkezés, mind pedig a folyamatban lévő ügyek száma lényeges emelkedést mutatott, ezzel egyidejűleg a befejezések száma is emelkedett.

2023. év első felében ez a tendencia nem állt meg, az érkezések száma ugyan minimálisan evesebb volt, a befejezések számának növekedése azonban nem állt meg, így a folyamatban lévő ügyek számában némi csökkenés tapasztalható.

2022. évben az első fokon érkezett nemperes ügyek száma az előző évek tendenciáját követve tovább csökkent, és ezzel együtt a befejezések száma is visszaesett.

Ugyanakkor 2023. első félév végére a nemperes ügyek számában lényeges emelkedés volt tapasztalható, amit szépen követett kiegyenlítően a befejezések száma is, ezzel együtt pedig így a folyamatban lévő ügyek száma is emelkedésnek indult.

Kiemelendő, hogy az elsőfokon ítélező törvényszéki bírók 2021. július 1. napjától a Fővárosi Törvényszékre kerültek kirendelésre, amellyel a BKT-en rájuk szignált ügyeken felül átlagosan további 8 db büntetőügy intézésében is részt vesznek. A kirendelésre figyelemmel az elsőfokú tanácsok ténylegesen tárgyalt peres ügyeinek, befejezéseinek, illetve a folyamatban maradt ügyeinek száma jóval több volt az adott évben, mint amit a megjelenített adatok mutatnak.

A Fővárosi Törvényszékre történő kirendelés terhe mellett nyilvánvaló volt, hogy a befejezések száma nem fog lényegesen emelkedni – hiszen két helyen kell helytállni. Ebből következik, hogy a Budapest Környéki Törvényszéken folyamatban levő elsőfokú ügyekre a kirendelés ténye egyrészt befejezés-csökkentő, másrészt a 2 éven túli ügyek számának emelkedését növelő hatása van (volt).

Nem kérdéses, a kirendelések végével nemcsak a befejezések száma emelkedik majd, de az ügyek pertartama is lényegesen rövidülni fog.

II/1.1.c. Törvényszék büntető másodfokú szakág:

A BKT másodfokú szakágában 2022. évben a fellebbezett peres ügyek érkezés száma az előző évi adatokkal lényegében megegyezett, ezzel párhuzamosan a befejezések száma minimálisan emelkedett. Az érkezett ügyek száma változatlanul meghaladta a befejezett ügyek számát, ezért a folyamatban maradt fellebbezett peres ügyek száma 15%-kal emelkedett.

Az ügyforgalmi adatokban 2023. első félévre fordulat következett be, és a még mindig emelkedést mutató érkezés számot a befejezések száma lényegesen meghaladta, így a folyamatban maradt ügyek száma jelentősen csökkent.

Emellett másodfokon az érkezett nemperes ügyek száma növekedést mutatott, azonban a korábbi évhez viszonyítva a befejezés száma ezt meghaladó módon nőtt, ezért a folyamatban maradt nemperes ügyek száma markánsan lecsökkent.

Ebben is változás történt 2023. első félévben, mivel a nemperes ügyérkezés száma csökkent, ezzel együtt a befejezések száma is leapadt, a folyamatban lévő ügyek száma elenyészően nőtt. A másodfokú bíróság előtt folyamatban lévő szabálysértési ügyeknél 2022. évben markánsabb emelkedés volt tapasztalható mind az érkezések, mind a befejezések terén. Ez 2023. év első felére mintha visszaállt volna a korábbi évek tendenciájára, és mind az érkezések, mind a befejezések terén lényegesebb csökkenés volt tetten érhető.

II/1.1.d. Büntetés-végrehajtási Csoport

A BV Csoportban az elmúlt években folyamatosan magas volt az érkezések és a befejezések száma.

A Büntetés-végrehajtási Csoportban 2022. évben az Szv. lajstromú ügyek érkezése kis mértékben emelkedett, míg a Bv. és F. lajstromú ügyek érkezése csökkent, azonban összességében az ügyérkezés száma a csoportban változatlan. A befejezések száma valamennyi lajstrom esetében lényegesen meghaladta az érkezett ügyek számát, ezért a folyamatban maradt ügyek száma markánsan lecsökkent.

2023. év első felében a BV-s ügyek érkezésének számában némi emelkedés volt tapasztalható, amit szépen követett a befejezések számának növekedése is, így a folyamatban lévő ügyek száma lényegesen nem változott. A Bv. Csoport változatlanul nagy ügyteher mellett dolgozik még mindig.

II/1.2. Gazdasági ügyszak egyes csoportjainak részletes ügyforgalmi adatai:

II/1.2. a. Csőd- és Felszámolási Csoport

A covid járvány miatti kénysztörölési eljárások felfüggesztése a járványhelyzet elmúltával megszűntek. Ennek eredményeként a több ezres számban felterlódott kénysztörölési eljárásból nagy számban fordultak át eljárások felszámolásba. Emellett a Nemzeti Adó és Vámhivatal kénysztörölés intézményét alkalmazva igyekszik felszámolni a törvényes kötelezettségét nem teljesítő, tényleges gazdasági tevékenységet nem folytató cégeket, ami szintén kénysztörölési eljárások számát emeli. Ezért megállapítható, hogy 2022. évben az ügyérkezési adatokban a korábbi évek csökkenő tendenciájával szemben az érkezési számok emelkedést mutattak.

A hivatalból indított felszámolási eljárások száma 2021. évhez képest (1036 db Fpk. ügy) 2022. évben már 1349 db felszámolási (Fpk.) ügy érkezését jelentette.

2022. évben az ügyérkezés olyan mértékben növekedett, amit a befejezések számának növekedése – minden erőfeszítés ellenére – követni nem tudott, ezért értelemszerű volt a folyamatban lévő ügyek számszerű növekedése.

II/1.2. b. Cégbíróági Csoport

Az **ügyérkezés** 2022. évben a Cégbíróági Csoport által intézett ügycsoportok mindegyikében **növekvő tendenciát mutat** (Cg., Cgt., Kt.).

Az ügyérkezések száma emelkedést mutat, ennek ellenére cégügyeket intéző bírák tevékenysége nemcsak 2021. évben, hanem 2022. évben is kifogástalanul megfelelt az időszerű ítélkezés követelményének.

Cégügyek (Cg, Cgt, Kt)			
	Érkezés	Befejezés	Folyamatban maradt
2020	37588	38337	4858
2021	38060	39590	4233
2022	43593	48138	3893

Az időszerűség körében továbbra sem jelent problémát a kizárólagos bírói hatáskörben kezelt törvényességi ügyek hatékony kezelése.

A cégtörvényességi eljárás indokolatlan elhúzódására panasz sem 2018 második félévében, sem 2019., 2020., 2021. évben, de 2022. évben sem érkezett.

II/1.2. c. Civil Nemperes Csoport

A csoport munkáját 2022. évben is az időszerűség jellemezte, ügyhátralék nincs.

A 2021. évhez képest ügyérkezés növekedés tapasztalható.

Civil szervezetek nyilvántartása				
	összes érkezés	ebből bejegyzési	adatváltoztatási	egyéb
2020	3328	403	1584	1341
2021	4583	513	1537	2534
2022	5066			
	összes befejezés	folyamatban maradt		
2020	3634	388		
2021	4089	883		
2022	5218	738		

2022. novemberében az OBH-tól a jelölő szervezeteket érintő adattisztítási megkeresés érkezett, ez a feladat 4793 db szervezetet érintett.

II/1.2. d. Gazdasági Peres Csoport

A törvényszék elnökének 2022. évi beszámolójából kitűnően megállapítható, hogy 2014. évtől a törvényszéki elsőfokú gazdasági peres ügyek száma érkezésében igen jelentős emelkedés volt tapasztalható, ami aztán 2017. évre kissé mérséklődött, míg 2022. évre szinte visszaállt a 2014. évet megelőző időszakra, sőt 2022. évben további, kis mértékű csökkenés volt tapasztalható.

Az érkezés ilyen mértékű növekedésének oka az ún. a devizaperek tömeges érkezése volt.

Gazdasági peres ügyszak első fok			
	Érkezés	Befejezés	Folyamatban maradt
2020	486	600	315
2021	433	481	267
2022	387	407	247

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény által bevezetett hatásköri változásnak köszönhetően 2018. január 1-jével ezek döntően a járásbíróságok hatáskörébe kerültek át, részben ez magyarázza az ügyérkezés folyamatos csökkenését.

Ez a csökkenési folyamat 2019. évben megállt, az érkezés kissé növekedni kezdett. Azonban a járványhelyzet miatt rendkívülinek mondható 2020. év a BKT GK Gazdasági Peres Csoport ügyérkezési adataiban is csökkenést hozott, és ez folytatódott a járványhelyzettel ugyancsak érintett 2021. évben is. Ez a folyamat a 2022. évet is jellemezte.

A Gazdasági Peres Csoport befejezési számai bár csökkenő – normalizálódó – tendenciát mutattak, még így is lényegesen meghaladták az érkezési ügyszámot, ez eredményezte az utóbbi években a folyamatban lévő ügyek számának csökkenését, s ezzel az időszerűség követelményének elérését.

II/1.3. Közigazgatási ügyszak:

2022-ben 2597 peres ügy érkezett a közigazgatási ügyszakba. Ez alig 50 darab üggyel marad el a 2021-ben érkezett 2644 darab üggyől.

2023. év I. félévében 1332 peres ügy érkezett a közigazgatási ügyszakban, ami arányosan megfeleltethető az előző évi érkezési számnak, tehát lényeges változás itt nem történt.

A befejezések száma 2022-ben 5 %-kal elmaradt az érkezett ügyek számától, a 2597 érkezett ügyre 2475 befejezés esett. Ez a szám elmarad a befejezések 2021-es darabszámától is (2701).

A befejezés módok alapján azonban megállapítható, hogy a bírák a befejezett ügyek 44 %-ban, összesen 1104 ügyben ítéletet hoztak, amely jelentősen meghaladja a 2021. évi 910 darab ítéletet.

2023. év első felében az érkezéshez viszonyítva a befejezések száma emelkedést mutatott (1377 darab peres ügy), ami így a folyamatban lévő ügyek számnak apadását eredményezte (1269 ügy). Ez a tendencia kedvező, az időszerűség irányába hat.

II/1.4. Munkaügyi ügyszak:

Munkaügyi peres érkezés száma 2022. évben 416 ügy volt (előző év 485 ügy), befejezések száma 2022-ben 469 ügy volt (előző év 526 ügy). Ehhez képest 2023. év első felében a fenti tendenciában lényeges változás nem volt, tovább csökkent az érkezés szám (203 ügy), ezt meghaladóan nőtt a befejezés szám (208 ügy), az időszerűségi mutatók tehát kedvezőek. A folyamatban lévő ügyek száma 2022-ben 204 ügy volt, míg 2023. június 30-án fennálló statisztika szerint 199 ügy (mellékletben szerint).

A munkaügyi nemperes ügyeknél a 2022. évben kevesebb ügy (113 ügy) érkezett, mint 2021-ben (118 ügy), a befejezések száma nőtt, 2021-ben 112 ügy került befejezésre, míg 2022-ben 123 ügyet fejeztek be az itt dolgozó bírók.

Ez a tendencia 2023. június 30-i állapot szerint folytatódott, az érkezések száma kismértékben csökkent (52 ügy), a befejezés szám ezzel közel azonos (50 ügy), így az időszerűségi mutatók kedvezőek.

II/1.5. Polgári ügyszak:

Az érkezésszám tekintetében, míg 2021-ben (41.325 ügy) emelkedés következett be, addig 2022-ben (39.807 ügy) az érkezett ügyek száma összességében ugyan kis mértékben, de csökkent, 3,7%-kal kevesebb ügy érkezett 2022-ben a 2021. évhez képest.

Az érkezett ügyek száma azonban a csökkenés ellenére is meghaladja a 2020-as mértéket (38.117 ügy).

Külön kimutatva a peres érkezések számának alakulását, megállapítható, hogy azokban némileg csökkenés tapasztalható.

Korábban, 2020-as évről a 2021-es évre 6,35 %-kal növekedett az érkezésszám, ezt követően évben 2022-re az érkezett ügyek számában 5 %-os csökkenést mutatkozott.

Ez azonban csak látszólagos csökkenés, hiszen a peres érkezések száma (16.247 ügy) így is meghaladja a 2020-as szintet (16.083 ügy).

Az összes érkezésszám tekintetében követhető folyamat a nemperes ügyeket vizsgálva is megfigyelhető, azaz a korábbi növekedés megfordult, és ebben a kategóriában 2,3 %-kal kevesebb ügy érkezett.

A peres ügyeknél a befejezések számának alakulása is kedvező volt, 2022-re (43.512 ügy) kisebb emelkedés volt tapasztalható. Azaz a befejezésszám az érkezésszám csökkenése ellenére is emelkedni tudott.

Az összes befejezésszám tekintetében megállapítható emelkedéssel szemben a peres ügyeknél a 2021-es jelentős emelkedést követően, a befejezések száma 2022-ben (17.502) kis mértékben, 3,7 %-kal csökkent.

A nemperes ügyek vonatkozásában a befejezésszám 2020-ról 2021-re jelentősen emelkedett, és 2022-ben is további – 3,4 %-os – emelkedés tapasztalható.

A folyamatban lévő ügyek számában az érkezésben bekövetkezett csökkenés és a kedvező befejezési mutatók miatt jelentős mértékű csökkenés tapasztalható.

2022. évben a folyamatban lévő ügyek száma (10.529 ügy) jelentősen, 14,1 %-kal csökkent a 2021. évihez képest. A folyamatban lévő ügyek száma a peres ügyeket tekintve 2022-ben szintén jelentősen (14,8 %-kal) csökkent.

A nemperes ügyek esetében a folyamatban lévő ügyek száma a 2021-es évhez hasonlóan jelentős mértékben csökkent, 2022-ben további 12,5 %-os csökkenés tapasztalható.

Törvényszéki másodfokon szintén megfigyelhető a civilisztikai ügyszakra általában jellemző tendencia, azaz a 2021-es emelkedést követően 2022-ben az érkezésszám kisebb mértékben csökkent.

E mutatóval együtt mozgott a befejezések számának csökkenése is. Ennek eredményeképpen pedig a folyamatban lévő peres ügyek száma 2022-ban kis mértékben csökkent a 2021-es évhez viszonyítottn.

Ugyanakkor 2023. június 30-i állapot mutatói szerint a polgári peres ügyérkezés száma nem csökkent (587 ügy), ellenben a befejezések száma lényegesen meghaladta a 2022. évi viszonyított adatokat is, és az érkezések számát is (695 ügy). A magas befejezési szám pedig ezzel azt eredményezte, hogy a 2022. évi folyamatban lévő ügyek számához képest (422 ügy) jelentősen lecsökkent 2023. június 30-ra, azaz 314 volt ekkor a folyamatban lévő peres ügyek száma a másodfokú szakágban.

A másodfokú nem peres ügyeknél az állapítható meg, hogy az előző, 2022. évihez képest az érkezések száma csökkent (1159 ügy), a befejezések száma azonban az érkezési számot lényegesen meghaladó (1271 ügy volt 2023. június 30. napjáig), így a folyamatban lévő ügyek száma szintén látványosan, 441 folyamatban lévő ügyről 329 ügyszámra csökkent 2023. június 30. napján fennálló kimutatás szerint.

Összességében az rögzíthető, hogy 2022-ben az érkezett ügyek száma – kisebb mértékben – csökkent. A befejezett ügyek száma tovább emelkedett, így civilisztikai ügyszakban a folyamatban maradt ügyek száma 2022-ben jelentősen csökkent.

Ez a Budapest Környéki Törvényszék időszerű ítélezési gyakorlatának kedvező folyamatát tovább erősíti.

II/2. Összes ügyszakot érintő általános megállapítások:

Ügyérkezés:

Az összes ügyet - a peres és nemperes ügyeket együtt nézve - azt állapíthatjuk meg, hogy a BKT-n az előző évhez képest az országos tendenciával egyezően csökkent az ügyérkezés.

Az összes ügyérkezésre nézve, a 2023. év I. félévben érkezett 71.919 ügy (ebből peres 14.489 ügy) a 2022. évi ügyérkezéshez viszonyítva emelkedést mutat – de ez egyrészt nem bizonyul jelentősnek, másrészt az év első felének teljes hónapjaival is magyarázható.

Statisztikailag figyelembe kell venni, hogy 2023. év június 30-át követi a törvénykezési szünet, majd a decemberi szabadságolások is. Ezek mind az érkezés előző évihez igazodó számokat fognak majd jelenteni.

A csökkenés 2022. évben az országos átlagnál kisebb mértékű volt, így az országos ügyérkezésből való részesedése a törvényszéknek 12%-ról 12,1%-ra nőtt, míg 2023. év első felében ez tovább, összesen 11,8 %-ra csökkent a részesedési arány az összérkezésből.

Befejezések:

A befejezések számának alakulása csakúgy, mint a korábbi években, 2022-ben is kiemelkedő volt. A befejezések száma mind a peres, mind a nemperes ügyek esetében meghaladta az ügyérkezést. Ami ezen felül a kiemelkedő eredményt mutatja az az, hogy míg az országos ügyérkezésből a BKT részesedése 12,1%, addig az országos összesített befejezésből 12,4%. Ez az arány némileg csökkent 2023. félévben, igazodva az érkezés szám csökkenéséhez.

A peres ügyek esetében ugyanez figyelhető meg. 2022. évben a befejezések száma meghaladta az ügyérkezést, ezen felül az országos peres érkezésből a BKT részesedése 12%, a peres befejezésekből viszont 12,3%.

2023. év első felében ugyanez elmondható: az érkezések számát meghaladta a befejezések száma.

Folyamatban maradt ügyek:

A folyamatban maradt ügyek száma az összes ügyet tekintve és a peres ügyek esetében is 2022. évben lényegesen csökkent.

A kollégák kiemelkedő teljesítménye ellenére (a befejezések országos átlagot meghaladó száma) a Budapest Környéki Törvényszéken az ügyteher még mindig magas, hiszen az érkezett ügyek 12,1 %-a esik a törvényszékre, azonban az országos folyamatban lévő ügyeknek a 14,5 %-a, a peres ügyeknek a 14,2%-a itt van folyamatban (2023. I. félévben ez 14,1 %.).

A befejezések magas számának köszönhetően az elmúlt 3-4 évben azonban ez az arány is folyamatosan csökken.

II/2.1. Járásbíróságokon az időszerűségi mutatók javulása, eredmények:

Járásbíróságok	Két éven túli		Öt éven túli	
	2022.01.01	2022.12.31	2022.01.01	2022.12.31
Büntető ügyszak	100	90	8	15
Civilisztikai ügyszak (Polgári+Gazdasági)	768	583	119	92
Összesen	868	673	127	107

Megállapítható, hogy az ügyek mielőbbi befejezésére irányuló törekvések eredményesnek bizonyultak.

Büntető ügyszakban két éven túl folyamatban lévő ügyek száma lényegesen csökkent, míg a civilisztikai ügyszakban jelentős és látványos a visszaesés száma.

Kétségtelen, hogy a büntető ügyszakban az öt éven túli ügyek számánál növekedés volt tapasztalható, mivel az öt éven túl folyamatban lévő ügyek aránya közel a kétszeresére emelkedett, amely azonban így is a folyamatban lévő peres ügyeknek mindössze csupán az 1 %-át teszi ki. Ez nem jelentős, és az ügyek hatékony igazgatási ellenőrzésével lényegében egy éven belül korrigálható. Nem kérdéses, hogy éppen ezek megelőzése, kiküszöbölése érdekében bír jelentőséggel a soron kívüli ügyek ellenőrzése, esetlegesen soron kívüli intézkedések megtétele. A fokozott igazgatási ellenőrzés fenntartása tehát nem a bírói szabadság korlátja, hanem az ügyek elhúzódó befejezésének megakadályozását szolgáló vezetői segítség.

A civilisztikai ügyszakban az öt éven túli ügyszámok alakulásánál is jelentős ügyszámcsökkenés volt tetten érhető, ami az időszerűségi mutatók egyértelmű eredményességét jelenti (A két éven túl folyamatban lévő perek száma igen jelentősen, 24,1 %-kal csökkent (768-ról 583-ra), és a folyamatos ügyeken belüli aránya is 2022-ben 2021-hez képest 10 %-ról 9,1 %-ra csökkent).

Összesítve tehát megállapítható, hogy civilisztikai ügyszakban a bíróságokon az egy éven belül befejeződött ügyek aránya 2022-ben tovább nőtt. A két éven túl folyamatban lévő ügyek száma és aránya körében 2022-ben igen jelentős szám csökkenés tapasztalható. Az öt éven túli ügyek száma jelentősen csökkent.

II/2.2. Törvényszék első fokon, peres ügyek időszerűségi mutatói

Törvényszék első fok, peres ügyek	Két éven túli		Öt éven túli	
	2022.01.01	2022.12.31	2022.01.01	2022.12.31
Büntető ügyszak	6	10	2	1
Gazdasági ügyszak	84	62	10	9
Közigazgatási ügyszak	13	8	0	0
Munkaügyi ügyszak	30	23	4	0
Polgári ügyszak	75	65	17	15
Összesen	208	168	33	25

Valamennyi ügyszakban lényeges csökkenés volt mind a két éven túli, mind az öt éven túli folyamatban lévő ügyek számában.

II/2.2. a. Büntető ügyszak

A fenti megállapítással szemben gyedül a büntető ügyszak mutatott emelkedést a 2 éven túl folyamatban levő ügyek számában, amire a fent már vázolt Fővárosi Törvényszékre történő kirendelések adnak magyarázatot.

Nem kérdéses, hogy a törvényszéki elsőfokú bíróknak két helyen kelt helytállniuk, megfeszített munkával igyekeznek a Fővárosi Törvényszéken felgyülemlett hátralékot ledolgozni úgy, hogy közben saját referádájukban szintúgy magas színvonalon kell helytállniuk.

Ezért ez e számadatok kedvezőtlen alakulása kirendelések megszűnésével minden bizonnyal megfordul.

Az adott ügyek esetében a folyamatos igazgatási ellenőrzés mulasztást nem tárt fel, a bírótársaim ezen ügyekben a soron kívüli intézkedéseket maradéktalanul megtették, a bizonyítás elhúzódtását főként az ügyek nagy terjedelme és a bizonyítási eljárás összetettsége eredményezte. Kiemelkedő eredmény ugyanakkor, hogy öt éven túli ügy csak egy maradt folyamatban 2022. év végére.

II/2.2.b. Gazdasági ügyszak:

a) Csöd- és felszámolási Csoport:

A táblázat még nem jelez figyelmeztetést, mégis számba kell venni az alábbiakat:

Az időszerűség szempontjából figyelmeztető adat a felszámolási ügyek érkezésének növekedése, amely a felszámolási eljárásba átforduló kénysztörletési ügyekre vezethető elsősorban vissza.

Ez a tendencia a 2023. év elejei adatok szerint tartósabbnak mutatkozik, amely jelentős munkaszervezési kihívást jelent 2023. évre.

A csöd- és felszámolási eljárásoknál 2022. december 31-i kimutatás szerint abban az évben 1627 ügy érkezett, míg mindössze fél év alatt, 2023. június 30-ig összesen 1991 ügyérkezés volt kimutatható. Ez nagyon jelentős ügyérkezés szám növekedés.

Mivel a befejezések száma 2023. június 30-i állapot szerint az előző évi ütemet tartotta, így ez a nagyszámú érkezés felemelte a folyamatban lévő ügyszámot.

Így történhetett meg, hogy 2022. december 31-én 1638 darab csöd- és felszámolási eljárás volt folyamatban, addig ez a szám 2023. június 30-ára 2916 folyamatban lévő ügyre duzzadt fel.

Ez mindenképpen komoly igazgatási kihívás.

b) Cégbíróági Csoport:

A csoport bírónak létszáma sajnálatos módon jelentősen csökkent, ami átmenetileg kezelhető volt kirendeléssel.

További egy bírói álláshely betöltése és egy gazdasági peres ügyeket intéző bírónak a cégügyek intézésébe fele részben történő bevonása tette lehetővé a titkári segítség mellett, hogy a kénysztörletési ügyek feldolgozásában is jelentős előrelépést érjen el a csoport.

c) Civil nemperes Csoport

A Csoport munkáját 2022 évben is az időszerűség jellemezte, ügyhátralék nincs.

d) Gazdasági peres Csoport

Személyi változás (sikeres kollégiumvezető-helyettesi pályázat) miatt a tavalyi évben átrendeződött a Csoport. Ez a másodfokú tanácsot is érintette, hiszen egy tag a tanácsból így kikerült. A másodfokú tanács működőképességének fenntartása érdekében a Gazdasági Peres Csoport vezetője, és egyben a másodfokú tanács előadó bírāja tanácselnöki megbízást kapott. Emellett a 2022. évben a Gazdasági Kollégiumba sikeres pályázat útján áthelyezésre került bírák is mind részt kaptak (10-50%) a peres ügyek intézésében is.

A Csoport sikeres működését bizonyítja, hogy míg 2020. évben 160 db két éven túli ügy volt folyamatban, addig ez a szám 2022. december 31-ére 62 db-ra csökkent.

Probléma és figyelmeztető adat, hogy a 2019 és 2020 éves adathoz képest növekedett az 5 éven túli pertartamú ügyek száma. A 2021. évi adatokhoz képest 2022. évben kis mértékű javulás figyelhető meg a tényleges számokban.

A növekedéshez jelentősen hozzájárul a jogerős közbenső ítéletekkel már részben elbírált, de még az érvénytelenség jogkövetkezményei és a felek közötti elszámolás lefolytatása érdekében folyamatban lévő devizahiteles ügyek viszonylag nagy száma.

A jövőben ezen belül arra is kiemelt figyelmet kell fordítani, hogy az 5 éven túli ügyek száma a korábbi szintre legyen csökkenthető.

A fenti időszériás adatokból azonban az is látszik, hogy a kollégák kivétel nélkül nagy hangsúlyt fektetnek az elhúzódó ügyek intézésére, hiszen az 3-5 év, illetve a 2-3 év közötti pertartamú ügyek száma ezen körülmények között is jelentős mértékben csökkent.

II/2.2.c. Közigazgatási ügyszak

2022-ben az ügyek 83 %-a 1 éven belül befejeződött. Ez ugyan némileg kevesebb, mint a 2021-es adat, de álláspontom szerint még így is a BKT-n folyó közigazgatási ítélezés kimagasló időszériuságát támasztja alá. Ezen belül az összes befejezett ügy egyharmada, 805 ügy három hónapon belül befejeződött, míg az ügyek további 23%-a, 561 ügy fél éven belül lezárult.

Kiemelendő, hogy az egy évvel korábbi 14 %-kal szemben, már csak 11 % az 1-2 év közötti pertartamú ügyek aránya, és azok darabszáma is csökkent.

A két éven túli ügyek száma jelentősen csökkent, 5 éven túl folyamatban lévő ügy nincs.

II/2.2.d. Munkaügyi ügyszak

Az érkezett ügyek száma a korábbi évekhez képest jelentősen csökkent, a befejezett ügyek száma az előző évhez képest szintén csökkent ugyan, de így is jelentősen meghaladja az érkezések számát. Ezért kedvező számadatokkal rendelkezik a szakág. Kiemelt jelentősége azonban az elhúzódó pertartamú ügyek számának, a befejezésük iránt tett intézkedéseknek és azok eredményének van.

A BKT Munkaügyi Kollégiuma előtt 2022. december 31. napján a folyamatban volt 204 peres ügyből 15 db (7,35%) volt két éven túli, 7 db (3,4%) három-öt év közötti pertartamú és 0 db (0%) öt éven túli ügy volt folyamatban.

Ez lényeges és jelentős eredmény.

II/2.2.e. Polgári ügyszak

2022-ben a befejezett perek 66,5%-a fejeződött be egy éven belül. 2021-ben ez az arány 62,5 % volt, azaz e körben emelkedés tapasztalható.

A két éven túl folyamatban lévő perek száma 75-ről 65-re csökkent 2022-ben 2021-hez képest. A két éven túli ügyek folyamatos ügyeken belüli aránya 19,8 %-ról 16,4 %-ra csökkent 2022-ben 2021-hez képest.

Összességében, a törvényszék elsőfokú szakágáról elmondható, hogy az időszériás mutatók a 2021-es évet követően 2022-ben ismét jelentős mértékben, látványosan javultak.

II/2.3. Másodfokú szakág:

Budapesti Könyvtári Törvényes

Másodfokú ügyek ügyforgalma, 2022. év

Megnevezés			Peres ügyek						
			polgári	gazdasági	büntető	szabálysértési	közigazgatási	munka-ügyi	összesen
A 6 hónapon belül befejezett perek	száma	a befejezett perekből	893	46	421	89	0	0	1 449
	aránya,%		78,7	49,5	53,2	95,7	-	-	71,8
	bef. változása		96,4	73,0	84,0	139,1	-	-	93,2
A 1 éven túl folyamatos perek	száma	a folyamatban lévő perekből	8	0	7	0	0	0	15
	aránya,%		1,9	0,0	1,4	0,0	-	-	1,6
	ügyhátr. változása		114,3	-	43,8	-	-	-	65,2

BKT büntető másodfokú szakág

A BKT büntető másodfokú szakágában az elmúlt év végén két éven túli ügy nem volt folyamatban.

2021. év utolsó napján 16 db ilyen ügy volt másodfokon 2022. év végére ez a szám már 7 ügyre csökkent. A másodfokú tanácsok megfelelő tanácsszám megléte és a fellebbviteli tanácsok hatékony működése mind hozzájárult a kedvező eredményhez.

Gazdasági ügyszak:

A BKT GK-ban működő másodfokú tanács ítélkezése 2022. évben is időszerű, a folyamatban lévő 55 db peres, és 3 db nemperes ügyből éven túli ügy nincs.

Polgári Ügyszak:

2022-ben a befejezett perek 78,7 %-a fejeződött be hat hónapon belül. Ez majdnem egyezik az előző évi számadattal (2021-ben 80,6 % volt).

Az egy éven túl folyamatban lévő peres ügyek száma 7-ről 8-ra emelkedett, ez nem jelentős. Az egy éven túli ügyek folyamatos ügyeken belüli aránya 1,7 %-ról 1,9 %-ra emelkedett 2022-ben 2021-hez képest, azaz lényegében az egy éven túli ügyek körében változás nem következett be.

A hat hónapon belül befejezett ügyek száma kis mértékben emelkedett. Az egy éven túl folyamatban lévő ügyek száma és aránya tekintetében érzékelhető változás nem következett be.

II/3. Megalapozott ítékezés:

II/3.1. az ítékezés megalapozottsága a bíróságokon

BUDAPEST KÖRNYÉKI TÖRVÉNYSZÉK

Járásbíróság és törvényszék másodfok viszonylata (civilisztikai és büntető ügyekben)

	Járásbíróságon befejezett peres ügyek száma 2022-ben	Törvényszék másodfokra érkezett peres ügyek száma 2022-ben	Fellebbezési viszonyszám	Törvényszék másodfokon befejezett peres ügyek száma 2022- ben	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető	2 685	856	0,319	791	281	35,5%	456	57,6%	27	3,4%	27	3,4%
civil	15 690	1256	0,080	1228	659	53,7%	271	22,1%	92	7,5%	206	16,8%
polgári	14 963	1 151	0,077	1135	602	53,0%	256	22,6%	80	7,0%	197	17,4%
gazdasági	727	105	0,144	93	57	61,3%	15	16,1%	12	12,9%	9	9,7%

Büntető ügyszak

A statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy 2022. évben közel azonos volt a helybenhagyott határozatok aránya, azaz a határozatok mintegy 35,5 %-a került helybenhagyásra.

Ugyanakkor a megváltoztatott ítéletek aránya igen jelentős mértékben, 49,2 %-ról 57,6 %-ra növekedett az előző évi adatokhoz képest. A hatályon kívül helyezett elsőfokú határozatok száma 30 db-ról 27 db-ra csökkent, aránya azonban a felülbírált ügyek 2,7 %-áról 3,4 %-ára emelkedett.

Civilisztika

2022-ben a civilisztikai ügyekben a bíróságokon befejezett ügyek 8 %-ában nyújtottak be fellebbezést, azaz az ügyek 92 %-a első fokon jogerőre emelkedett.

2022-ben a fellebbezett ügyek több mint fele, 53,7 %-a helybenhagyásra került.

A fellebbezett ügyek 7,5 %-a került 2022-ben hatályon kívül helyezésre, a 2020-as évhez viszonyítottnál (12,5 %) ez 40 %-os csökkenés.

2022-ben a fellebbezett ügyek mindössze 22,1 %-a került megváltoztatásra,

Az ítékezés megalapozottságát jelző adatok vonatkozásában is pozitív következtetések vonhatók le a 2022-es év kapcsán. Az elsőfokú döntések elfogadottsága stabilan jónak mondható, a fellebbezett ügyekben pedig érzékelhetően kevesebb hatályon kívül helyezés és több helybenhagyás történt 2022-ben, mint 2021-ben.

II/3.2. Az ítélet megalapozottsága törvényszéki szinten:

BUDAPEST KÖRNYÉKI TÖRVÉNYSZÉK

Törvényszék és ítéltábla viszonylata (civilisztikai és büntető ügyszakban)

	Törvényszéken befejezett peres ügyek száma 2022-ben	Ítéltáblára érkezett peres ügyek száma 2022-ben*	Fellebbezési viszonyszám	Ítéltáblán befejezett peres ügyek száma 2022-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	98	54	0,551	59	12	20,3%	43	72,9%	3	5,1%	1	1,7%
civil	1 084	265	0,244	262	111	42,4%	79	30,2%	18	6,9%	54	20,6%
polgári	677	144	0,213	147	53	36,1%	53	36,1%	10	6,8%	31	21,1%
gazdasági	407	121	0,297	115	58	50,4%	26	22,6%	8	7,0%	23	20,0%
büntető másodfok*	791	15	0,019	16	10	62,5%	5	31,3%	1	6,3%	0	0,0%

*büntető másodfokú ügyek esetében az ítéltáblára érkezett harmadfokú büntető peres ügyek számát kell megadni.

A Budapest Környéki Törvényszéken a fenti minőségi mutatókból megállapítható, hogy hogy valamennyi ügyszakban alacsony a hatályon kívül helyezések száma.

Csak viszonyítás képen jellemezném: 2019-ben törvényszék polgári ügyszakban ez a mutató 20,0 % volt, míg gazdasági ügyszakban 14 %. A javulás tehát látványos eredményes.

A helybenhagyási mutatók Büntető ügyszakban az előző évekhez mérten sem javultak, az elsőfokú törvényszéki szakágban befejezett ügyek mindössze 20, 3 %-a kerül ítéltáblai helybenhagyással befejezésre. Ezen mindenképpen javítani kell.

Civilisztika ügyszakban ugyanez az arányszám nagyon jónak mondható, 2022-ben 42,4 %-os volt a helybenhagyás.

Törvényszék másodfokú szakágban ez a mutató 62,5 % volt 2022-ben.

A Büntető törvényszéki elsőfokú szakágban kell az Ítéltáblai megváltoztatások magas arányát (72, 9 %) visszaszorítani, de ez a kedvező megalapozottsági mutatókat nem érinti, hiszen a hatályon kívül helyezések száma itt a legalacsonyabb, mindössze 5, 1 %.

II/4. Teendők, feladatok:

II/4.1. Alapvető gondolataim, elvek:

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke a bírósági szervezet elsődleges stratégiai céljaként fogalmazta meg, hogy a bírósági alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék, a független bírák magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek.

Így a bírósági vezetők feladata tehát ennek biztosítása és azon eszközök, háttér-tényezők megteremtése és megfelelő alkalmazása, amivel az ítélkezési tevékenység időszerűsége tartható vagy – ahol szükséges – javítható, illetve a hatékonyság indokolt esetben növelhető.

Az ügyforgalmi adatok jól szemléltetik, hogy továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani egyes szakágakban a megnövekedett ügyérkezésre, és ezzel összefüggésben a két éven túli ügyek számának alakulására. Ezért lényeges az 1-2 év közötti ügyek figyelemmel kísérése, hiszen ezzel lehet elkerülni – lehetőség szerint – az ügyek két éven túlívá válását.

Az Igazgatási Szabályzat 120. § (1) bekezdése szerint a bíróság elnöke az általa irányított bíróságon az arányos munkateher megteremtése és fenntartása, valamint az ügyérkezési és létszám-aránytalanság kiküszöbölése érdekében folyamatos ellenőrzést végez, ezzel elősegítve a bíróságon folyamatban levő ügyekben az eljárási határidők és az ügyviteli szabályok megtartását, az ügyek ésszerű, határidőn belüli befejezését.

A 120. § k) pontja értelmében a bíróság elnöke a fenti ellenőrzési tevékenysége során jogosult és köteles megvizsgálni a kettő éven túl folyamatban lévő ügyek elhúzódásához vezető okokat.

Az Igazgatási Szabályzat 120. § (3) bekezdése szerint a fenti folyamatos ellenőrző tevékenységet a törvényszék kollégiumvezetője önállóan is köteles elvégezni.

A Budapest Környéki Törvényszék az ország második legnagyobb bírósága. Ehhez mértén kiemelten fontosnak tartom az ítélkezés szakmai fejlődésének, elismertetésének megteremtését, támogatását.

Az egyre eredményesebbé váló időszerűségi mutatók fenntartása és növelése kell, hogy a magas szakmai színvonalú ítélkezésben is megmutatkozzanak. Céлом, hogy minden bírótársam büszke legyen arra, hogy a Budapest Környéki Törvényszék bírója, s ne csak az ügyszámokban, hanem a szakmaiság terén kibontakozó megvalósulásban, eredményekben is az ország első helyén legyünk. Ehhez pedig az igazgatási háttérmunkákat kívánom biztosítani.

A hosszabb pertartamú ügyek állandó monitorozása járásbírósági elnökök, elnökhelyettesek, valamint a kollégiumvezetők feladata.

Ennek során nyilván hatékony igazgatási eszköz az időszerű kitűzés, a halasztások/napolások számának, valamint az új hatánap kitűzésének ellenőrzése, a tárgyalási hatánapok kihasználtságának vizsgálata. Ez az ellenőrzés azonban nem mehet a szakmaiság rovására, és minden esetben tiszteletben kell tartania a bírói függetlenség, mint bírói ítélkezés alappillért.

II/4.2. A szakmaiság – stabilitás, mint kulcskérdés:

Megbecsülendő, az elmúlt években nem megadatott stabilitás jellemzi most a Budapest Környéki Törvényszék szakmai-igazgatási rendszerét: valamennyi kollégiumvezetői-, illetve helyettesi állás betöltött. Minden adott tehát a magas szakmai szintű ítélkezéshez.

Az igazgatási feladatok – mint látható – szükségesek a hatékony működéshez, de az nem mehet a szakmaiság rovására. Ezért a kollégiumvezetők munkaterheit csökkentve az általános szervezési követelményeket igénylő feladatok megvalósításában kívánok jelentősen részt venni.

A kellő egyensúly megteremtése a kollégiumok között – elengedhetetlen. Minden szakág a színvonalas ítélkezés biztosításához más-más működési és igazgatási feladatot kíván, amihez elengedhetetlen, hogy ismerjük a szakág ügyforgalmát, leterheltségét, működésének személyi- és tárgyi hátterét.

Minden ügyszakban kiemelkedően fontosnak tartom azt, hogy a figyelem immár ne az ügyek pertartamának elhúzódására irányuljon, hanem a színvonalas szakmai munka kerüljön előtérbe.

Ez azonban csak abban az esetben tud megvalósulni, ha felesleges kimutatások elkészítésével nem terheljük a bírókat – hiszen minden vezető számára hozzáférhető a BIIR rendszer, melyből világosan és egyértelműen megállapíthatók az adott ügyben tett bírói intézkedések. Ezért csak olyan adatokat kell a bíróktól kérni, melyet az igazgatási vezető nem tud a BIIR rendszerből vagy egyéb módon elérni.

Álláspontom szerint az időszerűség betartását hatékonyan biztosítják a bírák jelentéstételi, számadási kötelezettségei a soron kívüli, és a 2/5 éven túl folyamatban levő ügyekben. A 2/5 éven túli ügyek kedvező számadatai szerint a Budapest Környéki Törvényszék ítélkezése az időszerűség tekintetében egyre eredményesebb, így egyre kevesebb ügyben van szükség ilyen kötelezettség teljesítésére. A jövőben az ilyen jellegű ügyek számának további visszaszorítása – ahogy ez az utóbbi évben már tendencia volt – mindenképpen cél.

A soron kívüli ügyek mikénti alakulása pedig függ az adott szakág leterheltségétől, az egy bíró kezén levő ügyszámtól, az ügyek súlyától, összetettségétől, terjedelmétől és a rendelkezésre álló erőforrások (szabad tárgyalóterem, titkári segítség, további tisztviselői segítség, stb.) mikéntjétől is.

A Járásbírószági vezetők, valamint kollégiumvezetők által készített rendszeres jelentések – az írásba foglalási határidő ellenőrzéséről, a 30 napon túli elintézetlen ügyek ellenőrzéséről, tárgyalási napok számának és kihasználtságának ellenőrzéséről, a tárgyalási napok kitűzési gyakorlatáról, befejezés szám ellenőrzéséről –, valamint az ügyforgalmi adatokból dönthető el, hogy milyen jellegű további intézkedés szükséges és milyen téren, vagy egyáltalán kell-e intézkedést végrehajtani.

A hatályon kívül helyezések, valamint egyes ügyekben történő jelentős megváltoztatások folyamatos figyelemmel kísérése a kollégiumvezetők részéről elengedhetetlen. Az ilyen határozatok valamennyi érintett bíró részére történő megküldése nem maradhat el, azt lehetőleg közzé kell tenni az intraneten is. Ezek ugyanis a bírói gyakorlat megszilárdulását, mikénti alakulását is befolyásolják, növelik a szakmai magabiztosságot.

Az egységes és időszerű jogalkalmazás elősegítése érdekében a Bszi. 26. §-a 2020. április 1-jei hatállyal akként módosult, hogy a törvényszék kollégiumvezetője, továbbá a járásbírószág elnöke köteles a vezetése alatt álló bíróság(ok) ítélkezését folyamatosan figyelemmel kísérni.

Ennek során az elvi kérdésben hozott és jogerőre emelkedett vagy véglegessé vált határozatokat a járásbíróság elnöke megküldi a szakág szerinti kollégiumvezetőnek, amit a kollégiumvezető bemutat az ítélőtábla megfelelő ügyszakú kollégiumvezetőjének.

A törvényszék és ítélőtábla kollégiumvezetője kikérheti az elvi kérdés tárgya szerint érintett kollégium bíráinak véleményét.

Nem igazgatási, hanem kizárólag szakmai feladat annak eldöntése, hogy az adott határozat tartalmaz-e elvi döntést.

Ugyanakkor ezen feladat hatékony és folyamatos működését az igazgatási vezetőknek kell biztosítani azzal, hogy a szakmai részért a kollégiumvezető a felelős. Nemcsak az elvi döntések és azok alapjául szolgáló határozatok nyilvántartását, hanem áttekinthetőségét és visszakereshetőségét biztosító informatikai háttérrel is fejleszteni, kívánom.

Kifejezett célom, hogy a bírák rendelkezésére álljon minden technikai rendszer, ami a magas színvonalú ítélkező tevékenységüket támogatja, segíti. Hiszen ezek nélkül időszerűséget elvárni a mai kor követelménye szerint nem is lehet.

A tájékoztatás és az információ lényeges, a mai kor ítélkezéséből már nem mellőzhető tényező.

III. Az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása

Az időszerű ítélkezés, az ügyteher és hátralék nyomasztó megléte nélküli ítélkezés minden bírói vezető célja. Az ügyérkezések, hatásköri változások nem mindig kiszámíthatóak; ugyanakkor az igazgatási vezető feladata gyors és szakszerű intézkedés a hirtelen megnövekvő ügyérkezés megoldására, vagy átrendeződött hatásköri megváltozásokra.

A személyzeti politikának – a fentiek tükrében érthető módon – a szakmai szempontok szerint kell alakulnia.

A Budapest Környéki Törvényszék az ország legleterheltebb megyéje szerinti törvényszék, a legösszetettebb és legnehezebb ügycsoportokkal. Éppen a leterheltség miatt komoly szakmai kihívás volt az e törvényszéken ítélkezés a bírótársaimnak az elmúlt években.

Nyugdíjba vonulás, időszakos távollét mindig lesz, amit újabb álláshelyek kiírásával pótolni kell, illetve időszakosan kieső kollégák ügyeinek továbbvitelét átszignálással, kirendeléssel kell megoldani. Nem vitás, a kirendelések számának visszaszorítása országos cél.

Az ítélkezés személyi feltételeinek biztosítása körében lényeges kérdés a belső aránytalanságok megszüntetése, a munkateher kiegyenlítése.

Az elsődleges cél, hogy a meglévő létszám teljes kihasználásával gazdálkodjon a törvényszék, a keletkezett tartalék erőket a megfelelő helyen összpontosítsa.

A Bjt. 35. § (2) bekezdésében megfogalmazott arányos munkateher követelménye elengedhetetlen feladatként rögzíti az elnehezült ügyszakkal rendelkező járásbíróságok megsegítését, az arányos munkateher kialakítását a törvényszék illetékességi területén. Ez nyilvánvaló állandó odafigyelést, folyamatos ügyforgalmi elemzést és azonnali beavatkozást kíván meg a vezetőtől.

Az ügyforgalmi adatokból és az ügyek nehézségi és minőségi mutatóiból a bírák munkaterhe nagy pontossággal megállapíthatók. Természetesen kivételek mindig vannak: látszólag közepes terjedelmű, nem bonyolultnak tűnő ügy is felszínre hozhat olyan, korábban nem tapasztalt jogi fordulatot, problémát, ami miatt nem várt terjedelmi bizonyítás válik szükségessé. Ezek meglétének rögzítése, figyelembe vétele lényeges az ügyteher szempontjából is.

Volt már arról szó, hogy a bírák adminisztratív munkaterhe szükségtelenül nem növelhető. Az igazgatási és szakmai vezetők az informatikai rendszer segítségével az ellenőrzéshez, kimutatáshoz szükséges legtöbb adatot el tudják érni.

Nem lehet azonban e téma vázolásánál elmenni amellett, hogy széles földrajzi elhelyezkedésben, összesen 23 helyszínen, bíróságon dolgoznak bírák és tisztviselők, ügyintézők (ide beleszámítottam a BKT Siemens irattárat, a BKT Kövér utcai irattárat és bűnjelraktárat, stb. is.). Tény, hogy a központi épületektől elkülönülő összesen 13 járásbíróság egymástól is messze, és a központtól is kisebb-nagyobb távolságra helyezkedik el. Ennek a tényezőnek a munkaszervezés, a helyettesítés, kirendelés megoldása szempontjából van jelentősége.

Viszonyításképp: Egy Fővárosi Törvényszék illetékességi területén működő bíróságnál a kerületek közti átjárás távolságban nem, inkább időben jelent némi problémát.

A Budapest Környéki Törvényszék illetékességi területén elfekvő járásbíróságok esetében azonban nemcsak időben, hanem távolságban is komoly logisztikai szervezést igényel egy-egy kieső bíró helyettesítése (a Nagykörösi Járásbíróság pl. 95 km-re, mintegy másfél órai autótútra fekszik a BKT Székházától). A létszámot nyilvánvalóan nagyban meghatározza az adott járásbíróság ügyforgalmi adata is. De ezek robbanás-szerűen változhatnak meg akár egyik pillanatról a másikra, lásd: 2022. december 31-én 1638 darab csőd- és felszámolási eljárás volt folyamatban, addig ez a szám 2023. június 30-ára 2916 folyamatban lévő ügyre duzzadt fel; de példaként említhető a Dabasi Járásbírószágon 2021. és 2022. években érkezett embercsempészek miatti soron kívüli büntetőeljárások számának jelentős, kiemelkedő növekedése.

Fontos és elérendő cél, hogy valamennyi ügyszak esetében másodfokú tanácsban ne kirendelt járásbíró, hanem tényleges törvényszéki státuszban lévő bíró ítélkezzen. Ennek megoldása új törvényszéki hely kiírása lehet.

Álláspontom szerint a kirendelések számának csökkentése, az ügyterhek nivellálása komoly vezetői feladat és kihívás, amiben szintén kiemelkedő segítséget kívánok nyújtani azzal, hogy az összes lehetőség számbevitelével a lehető legoptimálisabb megoldást hozza meg az elnökség a kollégiumvezetők közreműködésével.

Nyilvánvaló, hogy ezeknek a kérdéseknek a körbejárása is komoly feladat, ebben mindenképpen tehermentesíteni kívánom az adott szakág kollégiumvezetőit.

A gazdasági ügyek, a csőd- és felszámolási eljárások érkezési számában írt növekedés jelenleg az ügyelosztási rend alapján megoldott, de folyamatos figyelemmel kísérést igényel. Ehelyütt azonban kiemelést érdemel az is, hogy a megnövekedett ügyteher nemcsak a bírói, hanem az ügyintézői (tisztviselő, írnok) besegítést is indokoltá teheti.

A büntető másodfokú szakágban a felrendelések csökkentése érdekében indokolt lehet létszámbővítés.

A kirendelések tényleges csökkentése valamennyi ügyszakban alapos tervezői, ügyszervezési és felderítési munkát igényel. Kitűzött célom, hogy 2024. év végére a kirendelések száma a minimálisra csökkenjen, ezzel kiszámíthatóságot és stabilitást adjon a bírának és a kollégiumvezetőknek.

A titkári és fogalmazói létszám megfelelő. Nagyobb figyelmet kívánok fordítani a titkárok és fogalmazók forgó rendszerbe történő beosztására, mivel a jövőben kamatoztatható tudás alapjait, az egyes szakágak ismeretét így tudják elsajátítani.

Fontosnak tartom a jövő nemzedékét „kinevelni” mind az egyes szakágak sajátosságainak megismertetésével, mind az ügyek mindennapi lelkiismeretes vitelét jelentő szakmai elhivatottság közvetlen megtapasztalásával. Ezért a titkári-fogalmazói képzésekre továbbra is nagy hangsúlyt fogok fektetni.

Szilárd meggyőződésem, hogy kiváló szakmai tapasztalattal és tudással rendelkező bírák mellett dolgozó titkárok nemcsak a tudást, de a független bírói szemléletet és látásmódot is elsajátítják; ezzel megteremtve bírói hivatás egyik legszebb és egyben legnehezebb ismervét is.

A bírósági ügyintézői létszám ideális. A bírói tanácsok mellett dolgozó tisztviselők és írnokok száma kielégítő.

A problémát – nyilván testközelből ismerve – a törvényszék Kollégiuma Büntető Irodájának létszámában látom. Nem elfogadható az, hogy irodai dolgozók munkaidejük lejártá után még mindig dolgozzanak – mert az ott munkát végző tisztviselői létszám nem elegendő az ügyforgalomhoz viszonyítva.

Sajnos, a nem vonzó kereseti-jövedelmi viszonyok miatt nagy a fluktuáció.

Az igazságügyi alkalmazottak esetében a munkakör ellátásával kapcsolatos elemzés az emberi erőforrás-gazdálkodás rendszerének egyik fontos alapfunkciója. Ennek során kerül meghatározásra a minimumképzettség, amely az állás betöltéséhez szükséges. Az emberi erőforrás-gazdálkodás keretében lényeges a tervezés, a minőségi és mennyiségi szükségletek előrejelzése, a tevékenység-meghatározás. A cél ugyanis a munkakör betöltésére legalkalmasabb személy megtalálása a szervezeten belül, szükség esetén a belső erőforrások átcsoportosítása.

Nem újkeletű gondolat az, hogy az üres álláshelyeket minél előbb be kell tölteni. A tartósan távollévő igazságügyi alkalmazottak álláshelyét pedig továbbra is határozott idejű szolgálati jogviszonnyal lehet feltölteni.

IV.A tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása

A Budapest Környéki Törvényszék budapesti szervezeti egységei a BKT Székház 1146 Budapest, Hungária krt. 179-187. alatti (új) épületben, valamint az 1146 Budapest, Thököly út 97-101. alatti (régi) épületben működnek.

Nem kívántam beleírni a pályaművembe, de nem tudok elmenni a tények mellett:

2005. évben kerültem fel Monorról a Budapest Környéki Törvényszék másodfokú tanácsába előadó bírónak (az akkori székházba, Thököly út 97-101.szám alá). Azóta, lassan 20 éve dolgozom itt, a régi épületben.

Volt tervezve székházépület a szemközti parkolóba függőhíddal, szóba kerültek egyéb (kórház, MÁV székház, stb.) lehetőségek. Közel húsz éve nézem szomorúan az épület állagának romlását, több – évek óta – itt dolgozó bírótársammal együtt. Az „új” épület átépítési munkálatai miatt mind a BV. csoport meghallgatásai, mind a civilisztikai egyes meghallgatások is ebben az épületben folynak. Az épület korszerűtlen, a lift gyakran elromlik (van szint, ahol meg sem áll), az alagsori beázás elviselhetetlen szagokkal árasztja el az ügyfelekkel közösen használt helyiségeket is. Megszoktam, de azért szeretnék én is – a többiekkel együtt – XXI. századi körülmények között dolgozni.

Az elnöki beszámoló szerint a Budapest Környéki Törvényszék „B jelű részének felújítása befejeződött. Az „A” jelű épület átalakítási és felújítási munkáinak I. üteme befejeződött, a folyamatban lévő beruházás befejezése 2023. évben várható. Ekkora tehát végleges átköltözést is remélhet a „régi” épületben maradt Budakörnyéki Járásbíróság és a Büntető Kollégium első- és másodfokú szakága.

A Dabasi- és Váci Járásbíróságok a helyi ügyészségekkel közösen használják a bírósági ingatlanokat.

A Dunakeszi Járásbíróság 2018. július 03. napján ideiglenes bérelt épületbe költözött a Dunakeszi Járásbíróság és Dunakeszi Járási Ügyészség új épületének megvalósulásáig.

A Nagykörösi Járásbíróság Önkormányzati tulajdonú épületben működik.

A Ráckevei Járásbíróság 2021. december 17. napján új, Önkormányzati tulajdonú épületbe költözött.

A Szigetszentmiklósi Járásbíróság a Pest Vármegyei Kormányhivatal vagyonkezelésében lévő épületegyüttesben működik.

A többi járásbíróság **önállóan** használt ingatlanban működik.

Titkári, fogalmazói elhelyezések terén célszerűnek tartom a kirendelés helyén 2-3 személyenként lehetőleg egy irodahelyiségben az elhelyezést.

A számítógépes hálózathoz (távoli asztal) csatlakozás azonnali, kezdéskor már meglévő elérés érdekében indokolt lehet az Informatikai Osztály részére a járásbíróságoktól szakmai gyakorlatra felrendelt bírák, a besegítő titkárok és fogalmazók névsorát leadni, hogy ne okozzon problémát az, miszerint a felrendelt bíró vagy a beosztott titkár illetve fogalmazó nem tudja a munkát megkezdeni – kapcsolat hiányában.

Természetesen, továbbfűzve ezt a gondolatsort – kiemelkedő jelentőségűnek tartom továbbra is a számítógépes informatikai rendszer bővítését, felújítását.

Tisztában vagyok vele, hogy a 2022. évben az igényelt eszközbeszerzési eljárások forráshiány miatt nem tudtak megvalósulni.

Ugyanakkor a korszerű és időszerű bírósági munkavégzés nem képzelhető már el kimagasló teljesítményű számítógépes hálózat működtetése nélkül. Erre a jövőben is törekedni kell.

Ide kapcsolódóan támogathatónak és költséghatékonnak tartom a „home office” jelenlétét is a bírósági munkavégzésben.

A pandémia okozta helyzet teremtette meg, hogy 2020. tavaszán minden bíró otthondolgozásra kényszerült. A járványhelyzet tetőfokán az ügyintézőknek is biztosították az otthondolgozás lehetőségét, amennyiben volt távoli asztal kiépítésére az otthonában lehetőség.

A tapasztalatok azt mutatták, hogy mind a bírák, mind az igazságügyi alkalmazottak kiválóan alkalmazkodtak a járványhelyzet okozta új munkavégzési körülményekhez, a teljesítményre nem volt negatív hatással az otthonról történő munkavégzés, az és az otthondolgozás nem csökkentette indokolatlanul sem a munka mennyiségét, sem annak szakmaiságát.

Személyes tapasztalatom is az volt, hogy a távoli asztal elérésével a BIIR rendszer tökéletes megismerésével és alkalmazásával minden ügyben szinte napra kész intézkedéseket tudtam hozni.

Ez továbbra is felveti annak lehetőségét, hogy a jövőben is engedélyezhető legyen széles körben az igazságügyi alkalmazottak bíróságon kívüli munkavégzése.

És ehelyütt bír jelentőséggel a Budapest Környéki Törvényszék illetékességi területének földrajzi kiterjedése.

Általános érvénnyel megállapítható, hogy a hétfői napokon reggel, és a péntek napokon délután lényegesen jelentősebb a forgalom az utakon, a tömegközlekedésben vagy egyéni közlekedésben. Ez valószínű a munkavállalók ingázásával, egyéb munkavégzési szokásokkal függ össze.

Mindenesetre preferálhatónak tartom e napokon (hétfőn és pénteken) az otthoni munkavégzést akár az ügyintézők, akár a tisztviselők körében is abban az esetben, ha a bíró éppen nem tárgyal.

Az otthoni munkavégzés ugyanis a bírósági tisztviselők, ügyintézők esetében tökéletesen nyomon követhetők akár a BIIR rendszeren keresztül, akár a kollégiumvezetőknek történő elszámolás útján is.

Ezzel jelentősen csökkenteni lehet a bíróságokra nehezedő közüzemi költségeket azáltal, hogy bizonyos esetekben elegendő az irodák kedd-szerda-csütörtöki napokon történő felfűtése. Ennek feltérképezése, megszervezése is vezetői feladat. Hiszem és vallom, hogy hatékony figyelemmel kísérés esetén éppen a bejárési költségek csökkentése, a munkahelyet terhelő fűtési és egyéb közüzemi költség miatt lehet hatékony az ilyen elgondolás.

Az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (Iasz) 39/A § (1) bekezdés szerint a munkáltatói jogkört gyakorló bírósági elnök kérelemre írásban engedélyezheti, hogy meghatározott feladat ellátása érdekében a bírósági titkár, bírósági fogalmazó és a bírósági ügyintéző a munkáját a bíróságon kívül végezze. Ahhoz, hogy ebbe a körbe az igazságügyi alkalmazott is beletartozzon és részesülhessen az otthondolgozás kedvezményében – jogszabálmódosítás szükséges.

V. A bírósági szervezet integritása, az ítélezési munka átláthatósága, kiszámíthatósága, ellenőrzöttsége

Az integritás lényege, hogy a bíróság a kinyilvánított elvei és értékei szerint működjön. E tevékenysége elszámoltatható és számonkérhető legyen, feleljen meg az átláthatóság feltételének, érvényesüljön a szakmaiság, pártatlanság és a tisztességes eljárás iránti elkötelezettsége. A bírák és igazságügyi alkalmazottak feladataik teljesítését mindenkor esküjükhöz híven gyakorolják.

E körben a bíróság integritásának megőrzése nem egyszeri feladat, hanem egy állandó, folyamatos projekt.

Így az átláthatóság szempontjából kiemelkedő jelentőségűnek tartom az ügyelosztási rend betartását. Azt mindenkor úgy kell összeállítani, hogy abból előzetesen megállapítható legyen, hogy az adott ügyben melyik tanács jár el (törvényes bíróhoz való jog érvényesítése).

A Bszi. 12. § (3) bekezdése értelmében a bírósági vezetők kötelesek a bírósági igazgatás és az ahhoz kapcsolódó döntéshozatal nyilvánosságát biztosítani. A nyomon követhetőség kritériumának a nyilvánosság biztosítása feleltethető meg, ezáltal az igazgatás átláthatósága teljeskörűen biztosított.

Az integritás körébe tartozik a panaszok, közérdekű bejelentések elbírálása is.

A Budapest Környéki Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatának 61. § d) pontja értelmében intézi a közérdekű bejelentéseket, igazgatási panaszokat, vezeti a BKT és az illetékességi területén működő járásbíróságok (járásbírósági elnök) tevékenységét érintő panaszokat és közérdekű bejelentéseket.

A pályaművem elején történő ügyforgalmi adatokból megállapított kedvezően alakuló időszerűségi mutatókkal összefüggésben a panaszok számában is lényeges csökkenés volt tapasztalható.

Nem képezett ez alól kivételt a törvényszék illetékességi területén is meglévő (szám szerint 2 fő) notórius pereskedő által szorgalmazott eljárások számszerű csökkenése sem, így ugyanazon notórius pereskedő 2021-ben 62 db kereseti kérelmet indított személyiség jog megsértésére alapítva, 2022-ben „már csak” 20 db-ot. A másik megrögzötten pereskedő 2021-ben 17 kereseti kérelmet terjesztett elő közérdekű adatok kiadása iránt, ez tavaly már csak 2 db kereseti kérelem volt.

A kártalanítási ügyek kifutásával a BV csoportot érintő kártalanítással kapcsolatos perek száma lényegében megszűnt.

Az OBH kiemelten fontosnak tartja, hogy oktatásokkal, Awereness képzésekkel hívja fel a figyelmet a bírói méltóságra, tisztességes magatartásra és összeférhetetlenségre is kockázatot jelentő élethelyzetek során megjelenő veszélyhelyzetekre, azok kezelésére és ezekre megoldási javaslatokat is ad.

Továbbra is fontos ezen képzések jelenléte a bírói integritás megőrzésében. Az állandóan változó, technikai vívmányokkal is teletűzdelt világ újabb és újabb, a világhálóval kapcsolatos, integritást is sérthető veszélyhelyzetet generál, amelyekre a figyelmet folyamatosan fel kell hívni.

VI. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése

A kor változó információs és technikai kihívásai, a folyamatosan és egyre gyorsabban fejlődő internetes lehetőségek elkerülhetetlenné teszik a bírói munka, az azzal járó szervezettség digitalizációját, internetes fejlesztését.

Az OBH célja az állampolgárok információszerzésének megkönnyítése, olyan könnyen kezelhető, jól áttekinthető honlap, és ezzel együtt ügyfél tájékoztatási centrumok létrehozása, amivel az ügyfelek elégedettsége mérhetően növekszik, és kielégíti a folyamatos tájékoztatási igényeket. Ennek keretében az OBH informatikai fejlesztések keretében biztosítja azokat a technikai feltételeket, ami az ügyfelek és a bíróság közötti akadálymentes elektronikus kapcsolattartáshoz szükségesek. Ezt szolgálta a „Digitális bíróság projekt”, melyet újabb és újabb fejlesztések követtek.

Az OBH iránymutatása figyelembevételével a BKT-n az otthoni munkavégzések esetében az energiatakarékosság elősegítése érdekében a személyre kiadott eszközök újratelepítésre kerültek, ami megteremtette a bíróság épületében lévő számítógéptől független otthondolgozást.

A munkaállomások operációs rendszerének napra készre való frissítése megtörtént.

Jelenleg az OBH által előírt legfrissebb verziószámú operációs rendszer fut a számítógépeken. Ez a biztonsági kockázatok csökkentése mellett az OBH-ban bevezetett központi frissítési mechanizmus átszervezése miatt is szükséges volt.

Kiemelést érdemel az OBH által üzemeltetett VIKI Konferencia hívás-rendszer, amivel a fogva lévő ügyfelek bírósági épületekbe történő szállítása nélkül, konferencia videokapcsolattal megoldható az ügyfél meghallgatása, a vádlott kihallgatása és az eljárás ekkénti lefolytatása.

Nyilvánvaló, hogy sokan érzik úgy, ezzel a közvetlenség elve sérül. Álláspontom szerint az a körülmény, hogy monitoron keresztül látható és hallható az ügyfél, büntetőügyekben jellemzően a vádlott – nem ront a tárgyalás közvetlenségének elvén, mivel kiváló kép és hang minőség esetén nincs lényegbeli különbség, a vádlott kiválóan hallható és látható.

Büntetőügyekben értelemszerűen a BV. Intézetek preferálták az ilyen típusú meghallgatásokat, tekintve hogy a bv. intézeti fegyőr létszám kritikusan lecsökkent (volt, amikor a fogva lévő terheltet a büntetés-végrehajtásban dolgozók létszámának drasztikus csökkenése miatt a bv. intézet informatikusa (!) kísérte, mint felügyelő).

Mindenesetre, ténylegesen költséghatékonyabb megoldást kínál a távmeghallgatás rendszere, mint a tárgyalási jelenlét állandó jellegű biztosítása. A kezdeti kapcsolati nehézségek után (recsegő, visszhangzó felvételek, vonalszakadás stb.) a kiépített rendszer egyre kifogástalanabban működik, így nincs ok e lehetőségek mellőzésére. Korábban ennek a módszernek egyedüli gátja a tárgyalótermi hiány volt, ami egyre több tárgyalóteremben történő kapcsolati kiépítéssel megoldódni látszik.

Ennek szorgalmazása mindenképpen feladat.

VII. Képzési feladatok támogatása

Mint korábban már említettem, kifejezetten fontos feladatnak tartom a „jövő nemzedékének” kinevelését, utógondozását.

Szinte a törvényszékre felrendelésem óta tartok fogalmazóknak oktatást, és számtalan előadást tartottam titkároknak, valamint regionális képzéseken bíráknak is.

A magas szakmai színvonal eléréséhez nélkülözhetetlenek a tapasztalt és felkészült bírák által tartott szakmai képzések. Ennek megszervezése, a képzések összefogása, koordinálása komoly feladat, amiben minden támogatást meg kívánok adni a törvényszék oktatás-felelősének. Ehhez kapcsolódóan kell támogatni az uniós joggal összefüggő képzéseket is, mert a jövőbeli jogi szabályozás ezirányú megismerése elengedhetetlen.

A folyamatos utánpótlás a zökkenőmentes kimagasló színvonalú ítélkezés záloga. A fogalmazóink az egyetemről kikerülő, olyan bírói pályára készülő segítőink, akikre érdemes időt és energiát szánni, mert belőlük válnak később a kifogástalanul felkészült titkáraink, ők fogják elsődlegesen a bírák munkáját segíteni.

A bírói munka sajátossága, hogy az egyetemen megtanult elméleti tudást a rendszeres ítélkezés, tapasztalatszerzés csiszolja tökéletesre. Ezért a titkárokat nem igazgatási feladatokkal kell ellátni, hanem mintegy bevezetni őket a bírói munka valamennyi szegmensébe. Hiszem, hogy bátran el kell látni őket kihívást jelentő feladatokkal, mert így tanulnak ismerkedni az állandóan felmerülő újabb és újabb helyzettel. Támogatom valamennyi kollégiumvezető azon törekvését, hogy rendszeres képzésekkel, értekezletek megtartásával segíti a titkárok felkészülését a bírói hivatásra.

Nem hanyagolható el a bírák folyamatos képzése sem, hiszen a jogszabályi változások rendre kihívás elé állítják az ítélkező bírákat. A társadalmi fejlődés, az újabb jogi összefüggések és kapcsolatok, a változó világgal együtt módosuló civilisztikai és büntető jogszabályok, az ezzel kapcsolatos gyakorlati kérdések szükségsszerűvé teszik a képzések megtartását.

A járványügyi helyzet magával hozta a skype útján történő előadások lehetőségét, ami nemcsak kényelmes, de költséghatékony is.

Mindazonáltal mégis a személyes megjelenést igénylő előadások megtartását támogatom azok interaktív módja, a workshop lehetőségek miatt.

Éppen ezért indokoltnak és szükségsszerűnek érzem, hogy legyen olyan központi képzés a Budapest Környéki Törvényszéken valamennyi ügyszakban évente, vagy félévente; ahol nem egy-egy napok kitűzésével történik a képzés (általában pénteki napok, ami a hétfői felkészüléstől veszi el az időt), hanem egy konkrét hét álljon képzések sorából.

Ezen a kitűzött, és időben előre meghatározott héten a bírák ne folytassanak tárgyalási tevékenységet, hanem kizárólag – mintegy forgó rendszerben – képzésen vegyenek részt, az adott héten minimum két teljes napon (ezzel kiváltva a tárgyalási napot). Kifejezetten hasznos és tanulságos a kisebb csoportokban történő workshop, ahol kötetlenebb formában lehet megoldani a felmerülő problémákat, a vitás jogeseteket átbeszélni. Fővárosi Törvényszéken vettem részt ilyen képzésen, mint oktató – kifejezetten hasznos és tanulságos volt még nekem is.

VIII. Záró gondolatok

A Büntető Kollégium helyzetét – mind személyi, mind tárgyi lehetőségeit, erőforrásait – teljeskörűen ismerem, annak minden részére rálátásom van.

A többi kollégium munkáját a rendelkezésre bocsátott elnöki beszámoló, a megvizsgált diagrammok, az elolvasott korábbi pályaművek célkitűzéseiből ismertem meg. Az ügyforgalmi adatok utóbbi évekbeli alakulása a jelenlegi kollégiumvezetők elképzeléseinek, terveinek megvalósulását tükrözik; a pandémiát követően lényegében minden szakág működése helyreállt és a vállalatoknak megfelelően időszerű és megalapozott ítélkezést mutattak fel.

Valamennyi kollégiumvezetővel, illetve kollégiumvezető-helyettessel a jelenlegi elképzelésükkel összhangban álló, támogató együttműködést vállalok és tervezek.

Az igazgatás terén elvégzendő feladatok sorában kiemelten fontosnak tartom továbbra is a 2/5 éven túli ügyek folyamatos és teljeskörű ellenőrzését, mivel a már meglévő eredmények fenntartása, illetve további javulás az időszerű ítélkezés kritériuma.

Mindenképpen figyelmet kívánok fordítani a kirendelési gyakorlat teljeskörű átvizsgálására, mivel minden kirendelés külön terhelést jelent az adott kirendelt bíróra még akkor is, ha csak fél referádára csökken a saját ügyterhe. Megoldást jelenthet az előregedő ügyekre, ha külön ezek hatékony és gyors, mielőbbi befejezésére egy bíró kerül kijelölésre – akinek a vállalt időszakban bíróvizsgálatát nem lehet lefolytatni, illetve le kell róla szignálni a saját referádáját. Így a törvényszék valamennyi öreg ügyére egy koncentrált intézkedés tehető; külön-külön történő kirendelések nélkül.

Kiemelt figyelmet kívánok fordítani a szakmai színvonal további pallérozására. Az ügyterhek normalizálódása után minden bírótársam szakmai fejlődését támogatni kívánom azzal, hogy az igazgatási feladatok koordinálásával nemcsak a BKT elnökének feladatait, hanem a kollégiumvezetők ilyen terű igazgatási tevékenységét támogatom, így a szakmai irányú feladatvégzés nagyobb teret nyerhet.

Mindenképpen javítandónak tartom a BKT Büntető elsőfokú szakág ítélőtáblai felülbírálattal érintett ügyeiben hozott határozatok helybenhagyási kedvezőtlen mutatóit, ezért mindennemű igazgatási tevékenységgel, összeszedett és ésszerű logikai képességeimmel, szervezőkészségem legjavával támogatom e szakág munkavégzését, akár titkárok beosztásával, akár több szakmai megbeszélés szervezésével. A kiváló szakmai színvonalhoz elengedhetetlen a magasabb szintű ítélőtáblai határozatok, Kúriai döntések elemzése, átbeszélése.

Hiszem és vallom, ha az igazgatásban támogatást tudok biztosítani úgy a Büntetőkollégiumnak, mint a többi Kollégiumnak is, akkor a felszabaduló igazgatási teendők helyett a kollégiumvezetők nagyobb figyelmet tudnak fordítani a szakmai irányításra, ami mindenképpen javát szolgálja valamennyi ítélkező bírónak és a BKT hírnevét is öregbíti.

Ehhez pedig mind tudásom, mind eddigi tapasztalatom kívánom adni nagy szorgalommal, kitartással és lelkesedéssel, és a fenti terveimet, elképzeléseimet a Budapest Környéki Törvényszék elnökhelyetteseként megvalósítani.

Kérem ezért a Tisztelt Bírótársaim támogatását, és a Tisztelt Elnök Úrtól az álláshelyre kinevezésemet.

Budapest, 2023. október 30.

Nyáregyháziné dr. Sánta Emese